

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 213

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

IX METAI

P. ABELKIS

BAISIOJI SUBATA

— Mazar, kur tu? Eikš: man šį vakarą baugu vienai! — pratarė senutė, sėdėdama milžiniškame, geriausio šilko apmuštame fotely, apsivilkusi brangiais rūbais ir papsipuošusi neriniais. Ir ji vis nenustojo šaukusi marčią:

— Ką su Maša dirbate tiek ilgai virtuvėje?!

— Maa, nešauk: tik ką Levis užmigo, prižadinsi, — įėjusi į valgomąjį mėgino drausti senelę moteris pačioje jaunystėje ir grožy.

— Mano balsas vargiai ką beprižadintų: taip nukaršau.

— Taip tik senelei atrodo, — sėsdama sofon pasakė marti, kurios judėsiuose matėsi taip pat nerimas. Ji buvo išraudusi ir tai ryškino jos rytietišką grožį, tiko prie juodų plaukų. Kiek pakumpusios nosies šnervės virpėjo. Tamsios akys ko tai neramiškai ieškojo, o lūpų kampai nervingai irūkčiojo. Veidas buvo rimtas ir tiko jos dvasiniam stoviui. Rankas turėjo gležnutes ir laikoma nosinaitė drebėjo. Vilkėjo brangia ir gražiai pasiūta suknele, kuri dar labiau ryškino jos kūno gražų naujimą.

— Aš jaučiu, kad su kiekviena diena senka mano jėgos, bet tai natūralu. Tik šį vakarą ima nuostabus nerimas, baimė. Esant vienai net tos senovės galvos, veidai, kuriuos patsai Bun suprojektavo indaujai, kaip ir visus valgomojo baldus, ima į mane keistai žiūrėti. Matau, lyg iš... kalvos atsikėlusius žiūrint į mane.

— Perdaug išvargai, eik pailsėti, — pati jaudindamosi, ramino įėjusioji.

— Ne, ne, — greit pasipriešino senoji. — Neužmigčiau niekad! Tik pažiūrėk į tuos veidus, ar jie išsikreipę nespokso į mudvi?

— Maa, tu perdaug susirūpinusi sūnumi. Jam nieko neatsitiks, parvyks iš žmonės: gal grįždamas kur pas pažįstamus užsuko.

— Nesakyk man to: nenuramins. Motinos širdis nujaucia nelaimę. Taip pat man buvo prieš keletą metų, atsimeni?! Ramino abu, o ryto metą gavome iš Rygos telegramą, kad pirmgimis sūnus nusišovė. Ir šiandien nežinau jo mirties tikrosios priežasties... Netenkinosi tėvo palikimu, atidarė užsieny banką ir žuvo.

— Perdaug pinigų norėjo.

— Pinige mes tik ir galingi! — griežtai pasakė ji jos amžių neįprasta energija. — Pakliuvo į galingesnių rankas ir žuvo.

Pažiūrėk indaujon! — greit senė pakeitė temą. — Kaip keistai į mudvi visi veidai žiūri.

Abi nukreipė akis į milžinišką juodo ažuolo indams spintą, savo viršum siekusių veik lubas. Ir marčiai pasirodė, kad tie prabočių veidai taip rūtūs, kaip niekad. O akys, lyg strėlės, smeigė. Ji ėmė drebėti, norėjo bėgti prie sūnaus miegaman, kai durys sugingždėjo ir įėjo aukšta, amžiaus išsemta (kaulai aptempti pageltusi oda) pražilus moteris.

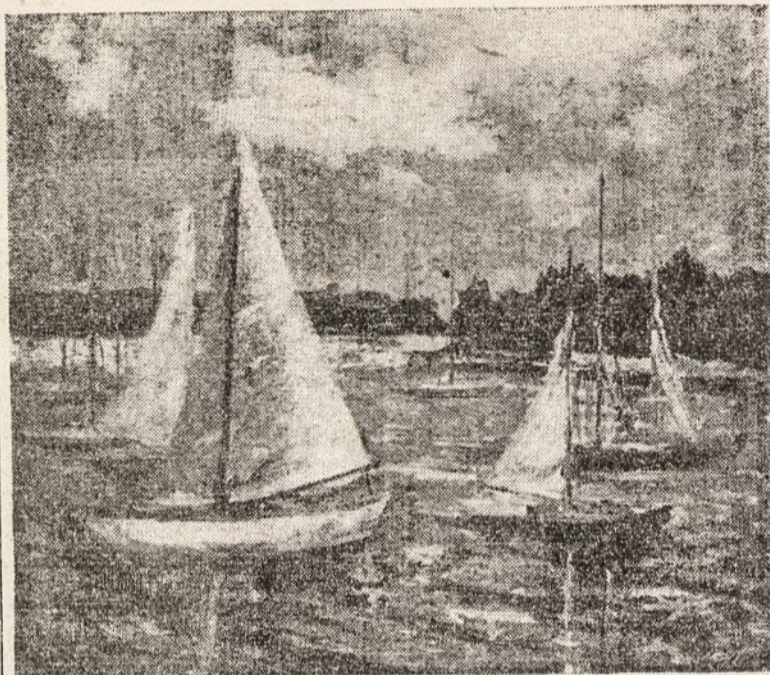
— Maša, — kreipėsi į ją Mazar, — kaip tu mane išgąsdinai. Maniau...

— Gerai, kad įėjai: trims bus jaučiau, — pasakė senė.

Maša lėtai žingsniais priejo prie stalo ir atsėdė kėdėn. Ji buvo lyg mumija, tik jos žvilgsnis klaidžiojo po kambarį.

— Senelė mane taip prigąsdino, — pasakė jau sėdinčiai tarnaitė.

Maša tylėjo.



M. ŠILEIKIS — Prieplauka

— Aš nugąsdinau?! — jaudindamosi sušuko senė. — Aš tik savo nujautimą pasakiau.

— Maša, — kreipėsi į tarnaitę jaunoji ponija, — tu per savo amžių daug patyrei, ar gali žmogus nujausti nelaimę?

Galvos judesiu ji davė ženklą, kad atsakytų neigiamai.

— Gali, — tyliu balsu atsakė tarnaitė. Ji buvo išbalusi ir jos balsas drebėjo.

— Matai! Maša niekad nemeluoja.

— Baisūs laikai sugadino nervus ir dėl mažmožio jaudinamės, — drebėdama ramino uošvę. — Kiek mes tame Vilniuje pergyvenome: lenkų karas su vokiečiais, rusais; rusų įsiveržimas ir lenkų valdžių keitimasis; mums svetimi lietuviai atėjo, dabar vėl rusai.

— Lietuviai mums ne svetimi. Man pasakodavo senukas, kad mūsų giminė, išvyta iš rusų valdomų plotų, atvykusi čia buvusi gražiai priimta ir per šimtmečius lobusi. Jie geri žmonės.

— Bet ką jie dabar padarė mums, atėmė viską: banką, fabriką, namus...

— Tikėjaisi marčią geresnius smegenis turint.

— Maa...

— Ar tai lietuviai padarė? Rusai! Klausk Mašą, nors ji ir rusė.

Visos trys tylėjo. Mažytis juodas šuniukas pašoko tarnaitės skreitan ir, susirangęs, atsigulė.

— Mūsų visi nekenčia, — vėl prabilo Mazar. — Nekenčia ir persekioja be jokios priežasties Izraelio vaikus. Ir kodėl, maa?

— Mes be tėviškės, bedaliai... Kas mus užstos? Vien tik Jahvė! Ir Jį prabangoje gyvendami ne visi prisimename. Ir štai Jo ranka mus ištiko: likome elgetomis.

— Maša, kaip tu manai? — klausė šeimininkė. Tarnaitė tylėjo. Laikrodė, to pat stiliaus kaip baldai, pasieny mušė nakties dvyliką. Jo dūžiai keistai skambėjo tylinčiame kambary. Kiekvienas jų rodėsi, kad vis skaudžiau smogia į nervus.

— Baisi naktis, — pasakė senoji. — Kas tau yra, Maša, kad toki susimąšiusi ir nei-ni gulti. Atsakyk, kaip tu manai?

— Tiesa mažai kam patinka, — rimtai atsakė tarnaitė.

— Sakyk, — spyrė Mazar.

— Kodėl Izraelio vaikai daugelio neapkenčiami — nesuprantu. Tokių pat be tėvynės ir verčiasi prekyba yra ir daugiau tautų: armėnai, gruzai ir dar kiti, bet prieš juos nėra niekad kilę persekiojimai, nėra pasauly antiarmėnizmo, kaip antisemitizmas.

— Jie krikščionys, tikyba riša, — paaiškino Mazar.

— Ne tame priežastis. Ar nekrikščioniškuose kraštuose nėra antisemitizmo? Gal dar didesnis! Ne tame glūdi priežastis, oi ne! Aš tiek metų gyvendama jūsų šeimoje pažinau tikyba ir papročius, bet negaliu suprasti, kodėl ta neapykanta kyla. Kąkas turi būti, ko aš nesuprantu. Gal perdidelis gobšumas?

— Ar mūsų tautos žmonių nėra vargšų? — užklausė senė.

— Bet ir tie nedirba sunkaus darbo... Toliau — ne rusai atėmė nuosavybę, bet bolševizmas. O kas pirmas sutiko bolševikus su išskėstomis rankomis, ar ne Izraelio vaikai? Ar ne tie patys ir valdo? Ir su tokiu troškuliu...

— Kad per tiek šimtmečių nebuvo prileidžiami! — pertraukė tarnaitės kalbą jaunoji ponija.

— Kiekvienas, aš taip manau, turi jos siekti savam krašte, o čia gi priglauti įnamiai.

— Bet išgyvenę septynius šimtmečius.

— Ir vistik saujelė lietuvių jūroje. Ir dabar tas žiupsnelis panoro šeiminkauti.

— Maša! — sušuko jaunoji ponija.

— Aš galiu tylėti.

— Sakyk iki galo, — paragino senė: — tu kalbi kaip išminčius.

— Oi, tas neprives prie gerų santykių su vietiniais... Ir elgetomis dar nesate. Visą butą ir baldus tebeturite, net persiškus kilimus! Inžinierius turi darbą, galite gerai gyventi. Kad tik blogiau neatsitiktų!

— Aš to ir bijau, — įsiterpė senoji.

— Aš tuo visu stebiuos, kai tokios pat padėties lietuviai, lenkai, rusai neturi teisės turėtuose namuose net kambarį išsinuomoti. Ta išimtis gali privesti prie blogo...

— Maša, ar tu mums ir to pavydi? — užklausė inžinierienė.

— Ką kalbi, — sudraudė senoji. — Maša tokių jausmų nepažįsta!

— Jaunoji ponija yra susijaudinusi, todėl taip ir pasakė. — tarnaitė pateisino šeiminkės išsišokimą.

Tą momentą pasigirdo skambutis ir tarnaitė pakilo eiti durų atidaryti. Bet Mazar nuskubėjo pirmoji, linksmi metusi sakinį: — Matai, Maa, Bun Emo ir namie: jokia nelaimė jo neištiko.

Išbėgusi į prieškambarį, iš džiaugsmo plakančia širdimi, greit atidarė duris. Ten stovėjo kareivių ginkluotas būrys ir jų vyrenysis paklausė:

— Ar čia gyvena inžinierius Bun Emo?

— Čia, — visa drebėdama, atsakė žmona.

— Jis mums reikalingas! — griežtai pasakė viršininkas, laikydamas lapą popieriaus rankoje, iš kurio buvo išskaitęs pavardę.

— Jo nėra namie, — vos laikydamosi ant kojų, atsakė ji.

— Kur jis yra?

Jos galvoje lyg žaibas nūtvieskė, kad nesakyti tiesos.

— Vakare išėjo į miestą ir dar negrįžo.

Ji pasakė taip garsiai, kad ir valgomajame būtų girdėti.

— Iškrėsti namą! — įsakė viršininkas ir patsai pirmas, rankoje laikydamas na-ganą, įžengė prieškambarin.

Išžiūrėjo visus kambarius, išvartė net lovas ir, kai tarnaitė patvirtino, kad inžinieriaus tikrai nėra namie, — išėjo.

— Aš eisiu, — pasakė Maša, — ir išpėsiu poną, kad negrįžtų.

— Kur jį rasi? — užklausė senoji.

— Stoty, kai parvažiuos.

(Tęsinys 2-am psl.)

— Eik, — drebančiu balsu paragino senė.
— Man išėjus tyliai užrakinkite rūsiu slapstikę. Tik per ten dabar galima eiti. Namus, tur būt, seka: manęs nepaleistų iš akių ir taip suimtų poną.

— Tu išmintinga moteris.

Maša išėjo.

— Ar galima pasitikėti Maša, kai ji švakar taip pasakė apie Izraelį?

— Ji pasakė daug tiesos, ko dažnai patys savy nepastebime. Ji yra mūsų šeimos narys jau šešios dešimtys penki metai. Tavo vyrą ji užaugino ir myli, kaip tikrą vaiką. Ji už kiekvieną iš mūsų atiduos savo gyvybę. Toki tarnų psichologija, kai jaučiasi savais laikomi.

Tą naktį neužgeso bute šviesa ir moterys nesumerkė akių.

Prieš aušrą grįžo Maša. Ji pasakė tik vieną sakinį ir krito į lovą:

— Ponas slapstosi požemiuose.

Ką šis sakinytis reiškia, gali suprasti tas, kuris pažįsta Vilniaus statybos pracinę. Namai statyti prieš kiek šimtmečių. Jų sienų storis, kaip pilių. Jų daugumas priklausė Lietuvos didikams ir nesykį tarpusavio peštynėse atstodavo tvirtovės. Daugelis iš jų turėjo požeminius, net po kelis, slapstus išėjimus. Miestas kiek sykių buvo nukentėjęs nuo priešų, tų pačių rusų, sudegintas. Vėliau atsistatinėjo ir tie požemiai, išėjimai, taip susipynė, — pridėjus vėlesnių laikų kanalizaciją, — po žeme susidarė istisas tinklas urvų. Ten buvo sunku ką sugaudyti. Jie būdavo visokio plauko žmoniems prieglauda.

Kadangi Bun Emo buvo architektas, — gal nevisur ir švirią sąžinę turėjo, — per tvarkydamas namus, buvo nemaža slaptų pridirbęs. Dabar ir naudojosi jomis. Kur jis būdavo — viena Maša žinojo. Kartais naktį, lyg koksai vagis ar plėšikas, pareidavo su žmona pasimatyti, bet trumpam. Jis pasidarė nakties žmogus.

Taip tęsėsi dvi savaites. Vieną dieną, kai jis gulėjo drėgname rūsy, išgirdo baisų griaudesį, bet nedrįso išeiti iš slėptuvės. Tik Maša, atnešusi valgyti, pasakė:

— Širyt, ketvirtą valandą, vokiečiai bombardavo Kauno aerodromą, o paskiau ir Vilniaus: karas prasidėjo.

— Karas! — sušuko Bun Eme. — Bet ką jis gero duos?

Tarnaitė tylėjo.

— Man laisvę...

Trečią dieną atnešusi valgyti, Maša įspėjo:

— Bolševikų nebėra mieste.

Bun Emo, nepalietęs maisto, išlindo iš slėptuvės ir, išėjęs kieman, pilnus plaučius pritraukė gryno oro.

— Tu nežinai, ką reiškia žmogui pelėti drėgnam rūsy be saulės šviesos ir gryno oro.

— O kiek žmonių ten gyvena ir kenčia, — pasakė Maša.

Jis to negirdėjo: buvo pratęs tik savo vargą vertinti.

Tą vakarą jis parėjo šeimon ir buvo didelis džiaugsmas.

— Maa, — pasakė Mazar, — abi su Maša aną vakarą apsirikote.

Senoji pažūrėjo į ją ir atkirto:

— Dėkok Jahvei, kad taip įvyko!

Ir jie vėl linksmi, nors kanuolės dar dundėjo, užsidegę žvakes kaip per šabasą, valgė vakarienę.

Eidamas gult, Bun Emo užsuko sūnaus miegaman. Gražus berniukas ramiai miegojo mažytės elektros lemputės apšviestas. Tėvas pabučiavo sūnų į kaktą ir išėjo.

— Kaip gera po tiekos kančių vėl pasijusti savo lovoje, — pasakė Bun Emo, glaudamas žmoną prie savęs.

— Aš laiminga, — kalbėjo ji, apklodama jo pečius šilko antklode.

Ir jiedu buvo laimingi, bet ar ilgai?

Ryto metą, kai dar nebuvo spėjęs nusiprausti, atėjo geštapo pareigūnai ir išsivedė. Išsivedė jį pirmą iš viso miesto kolo-

nijos — ji buvo š aštuoniasdešimt tūkstančių žmonių — ir niekas niekad nesužinojo, net kur jo kaulai ilsisi. Visi stebėjosi, kad jį taip greit suėmė, ir iš kur sužinojo? Tik sykį Maša, grįžusi iš miesto, paaiškino:

— Pasakoja, kad Karaliaučiuje esą keturių aukštų namai, kur vedami sąrašai Vokietijos priešų. Matyt, ir mūsų ponas į juos buvo pakliuęs.

— Taip, taip, — sutiko ir senoji. — Ir mano pirmgimį ta pati ranka bus nužudžiusi.

Dabar nelaimės, kaip ant egiptiečių Mozei prašant, viena po kitos krito ant Izraelio vaikų.

Pentadienio vakare, kai danguje pasirodė pirmoji žvaigždė, Maša degė žvakes šabasiui. Staiga pasigirdo durų skambutis.

— Šiokį vakarą... — pasakė senoji, sėdėdama įprastoje vietoje.

— Aš atidarysiu, — liūnai pasakė Mazar, — tai geltonosios giltinės ranka spaudžia migtuką.

— Teisybė, kas iš Izraelio vaikų ši vėly vakarą drįs eiti? — suaimanavo senė, — kad greičiau mane pajmtų.

Maša tyliai degė septynių žvakių antrą žvakidę.

Drebančiomis rankomis atitraukė skląstį, pilna baimės širdimi pravėrė duris ir laukė, kad tuoj ją čiuops ištiestos pragariško naikinimo rankos. Kito nieko vertesnio nebuvo bute: senė motina ir penkių metų vaikas. Ji visa buvo sustingusi, kai prasiverusių durų tarpu šviesa krito ant vyriškio veido. Jos išgąstis dar labiau padidėjo, pamačius šį žmogų taip išbalusį. Jos lūpos tyliai sušnibždėjo:

— Jeik, Rabi.

Tylėdamas įėjo ir tik valgomame pasigirdo jo balsas:

— Ramybė jums.

Tik dabar jos suprato, kokie reikšmingi tie žodžiai, kai namai neteko ramybės. Gal niekad nebuvo taip nuoširdžiai atsakiusios į pasveikinimą, kaip dabar:

— Ramybė ir tau.

Kai jis atsisėdo, visi tylėjo. Maša nešė valgius į stalą.

— Koksai reikalas atvijo taip vėly vakarą ir dar šabo laiku? — užklausė senė.

— Baisūs įvykiai. Mūsų gatvėje kažkas užgavo kareivį ir, du šimtus mūsų vyrų sugaudę, uždarė sinagogoje. Ryt juos sušaudys. Bet kas baisiausia, liepė jiems išdažyti altorių ir visa sumynioti kojomis, net Torą. Kurie neklausė, juos taip mušė, kad mažai gyvi guli ant grindų.

— Net Jahvės keršto nebijo? — prabilo senoji.

— Ar romėnai geriau pasielgė su šventnamiu Jeruzalėje?!

— Užtai ir visa imperija sugriuvo, — sukeršto troškuliu pasakė Mazar.

— Žus ir jie, bet kiek per tą laiką mūsų sunaikins! — pranašavo Rabi.

— Išniekino sinagogą, ir Jahvė nedovanos! — sušuko iš savo fotelio senė.

— Šį vakarą visose sinagogose tas pats, — paaiškino atėjusis, jau sėsdamas prie stalo. — Maša, — kreipėsi į tarnaitę, — gerai uždaryk duris ir uždangstyk langus, kad nepastebėtų mažiausios žvakių šviesos. Kitaip įsiverš ir čia, vietoje, išžudys vien todėl, kad šias žvakes deginame.

Mazar dar labiau išbalo. Jis vos sušnibždėjo:

— Kas mes esame?

— Jų akimis — blogesni už laukinius žvėris: juos medžiojama dėl mėsos ir kailio, tik tam tikrais metų laikais. Mus — dėl turimo turto, kad greičiau galėtum išnaikinti visą tautą.

Kai Rabis prieš valgi kalbėjo įprastą maldą, buvo toki tylą, taip visi susikaupė, kaip niekad.

Gatvėje pasigirdo klyksmas, šūviai ir patsai Rabi užpūtė žvakes.

— Kriskite ant grindų, — pasigirdo jo įsakomas balsas. — Girdžiu Izraelio vaikų priešmirtinį klyksmą!

Mazar prispaudė vaiką prie krūtinės ir parkrito asloje.

— Slenkam slėptuvėn, — ramiai pasakė Maša, ir visi nurėpliojo paskui ją.

Kai nusileido požemin ir užsirakino jau kelintas duris, Maša ištraukė atneštą žvakidę ir vėl uždegė. Jie buvo giliai po žeme ir nieko nesigirdėjo, bet buvo drėgna ir pelėsiais dvokė.

— Paguldyk Levj, — pirmą sykį tarnaitė įsakė šeiminiūkei, ir ji pakluso: — tai tėvo guolis.

Maša paliko juos. Moterys prisiglaudė prie berniuko. Galvos jų buvo pilnos minčių ir išgąscio, negalėjo užmigti. Senoji dejavo, o Rabi, atsistojęs kampe, meldėsi.

Rytas juos užklupo tose pat pozose.

Jau buvo laikas leidžiamas vaikščioti, kai Maša su Rabi išėjo į gatvę. Joje dar kur-ne-kur matėsi lavonai.

Jiedu abu skubėjo: Maša maisto, Rabi — namo.

Gatvėje veik nesimatė žmonių, kur-ne-kur šmėžavo kareiviai. Kas jie, kokių dalių ar rangų — vietiniai neatskyrė: tai buvo svetimi.

Ruošiantis išsiskirti, juodu sulaukė juodomis uniformomis vyrai. Jų kalbą mokėjo tik Razi, Maša nieko nesuprato. Jiems nusivarant Rabi, ji paklausė:

— Už ką?

— Kad esu žydas, neturiu žvaigždės ir čiau šaligatviu...

Nespėjo baigti, vienas smogė veidui ir Rabi apsiplė krauju.

— Tylėk, šunie, kai neklausiam! — sušuko smogusis ir nusivarė. Maša liko vietoje. Kai atsipeikėjo, pastebėjo skelbimus, iškljuotus naktį, kurių skubėdami nebuvo pastebėję. Tai buvo įsakymas, už kurio nevykdymą ir nusivedė Rabi. Jo daugiau niekas nematė gyvųjų tarpe.

Maša grįžo tuščiomis rankomis. Kai ją užklausė kodėl, ji nepajėgė pasakyti tiesos.

— Aš pati eisiu! — energingai sušuko Mazar. — Tu pasenai, Maša, ir mes turėsime badu mirti.

Ir papasakojo tada Maša, ką matė ir girdėjo mieste. O senoji, lyg aidas, kartojo savo fotely:

— Nešioti ant krūtinės ir nugaros geltoną Dovydo žvaigždę, eiti tik gatvės viduriu... Ar tai viskas?

— Ne: revalia įeiti į krautuves, kuriose perka žmonės.

— O mes — ne žmonės?

— Žydai! — suriko isteriškai Mazar, paklaikusiom akim žiūrėdama į nieko dar nesuprantantį sūnų.

Maša tylėjo.

— Mums nieko neparduos? — vėl paklausė senoji.

— Sako, bus specialios krautuves dėl... — Ir tas žodis "žydų" jai nebeįstilo per burną. — Bet kada — niekas nežino.

— Išskiria mus, — vėl pasigirdo priekaištingas senės balsas.

— Suskirsto, — lėtai pasakė tarnaitė, — vokiečiams bus atskiros net išvietės, vietiniams blogesnes paskirs, o izraelitams gal taip pat kas nors liks.

— Tegu, tegu — keistai kartojo senė. — Mano sūneliai, kur jūs?...

Ji, neįprastu judrumu atsikėlė ir nuėjo į savo kambarį. Jos niekas neklausė, ko ji ten eina? Ir vis kartojo:

— Taip, taip, aš niekam nereikalinga...

Ji ėmė versti savo lovą, pagalves, pažūrėjo į rūbų spintą; išvertė tualetinio staliuko stalčius ir atsėdusi ėmė gražinti veidą...

Kai Maša įėjo pietų kviesti, ji tebesėdėjo toje pat pozoje — tik sustingusi. Ant grindų nukritęs buteliukas liudijo, nuo ko ji mirė.

(Bus daugiau)

KAI KAS IŠ KNYGŲ
Bulvarinio turinio knygų autorius Mickey Spillane knygos jau verčiamos į japonų kalbą ir turi pasisekimą. Chicagoje ilgai ėjo filmas pagal to aršėjo knygą **I, the Jury**.

VINCAS NAGORNOSKI, AMERIKOS LIETUVIŲ DRAMATURGAS

(Tėsinys)

Džiaugiuos, kad Tamstelė vartoji "Rutvilę" už savo "nome de plume". Gražus tai vardas, simboliškas; jis reiškia Lietuvos Laumę. Rut-vil-ė, du kerai sąjungoje: rūta, tautinė gėlė, tautinė grožė, vilioja pasiaukoti Lietuvos kultūrai. Gaila kad laikraščių į kuriuos rašinėjate aš negaunu. Gal kada parašysite į "Vienybę" arba "Dirvą" — juos gaunu gratis — tai pasigėrėčiau pasitenkinimu.

Po parašymo šio laiško poniai Daukantienei Nagornoskis apie Naujus (1939) metus dar drūčiau susirgo. Ponia Daukantiene irgi nelaimė aplankė. Ji savo laiške iš 1939 m. balandžio 18 d. Nagornoskiui rašė, jog ji jam taip ilgai nerašė iš priežasties jos vyro, Stasio Daukanto, mirties. Bet šis Daukantienei laiškas jau rado Nagornoski mirties patalę. Jis jai, rėdos, į šį jos laišką atsako nedavė. Tarpe Jokūbauskaitės-Daukantienei laišku ir dramaturgo jai rašytų laišku nuorašų — kurie abeji buvo kartu sudėti ir atidžiai susęgti — Nagornoskio tolesnio laiško nuorašo jau nesirašo. Taip ir baigėsi tarpe kūrėjo ir jo patriotingos garbintojos ir žadintojos gražus ir svarbus susirašinėjimas...

Ponia Nagornoskienė, paduodama man Daukantienei laiškus su Nagornoskio Daukantienei rašytų laišku nuorašais, priminė man, kad jos vyras Daukantienei laiškais buvęs labai džiuginamas. Bet ir nenuostabu. Jos laišakai gražiai, taisyklingai lietuviškai rašyti; mintys gilios, blaivios, suprantančios literatūrą ir literatus, labai įvertinančios Nagornoskio kūrybą ir asmenybę. Išliko džiaugsminga, kad laimė sukurstė Jokūbauskaitės-Daukantienei dramaturgu susidomėti, jo adresą iš "Amerikos Lietuvis" gauti, ir kūrėjui į jo duris laišku pabelsti. Ji savo žavingais laiškais ir moterišku klausimingu — tai prašydama, tai ir neprašydama — išklausinėjo nemažai iš jo dalykų, kurių niekas nebūtų sužinojęs...

Jis jai apie savo gyvenimą, džiaugsmus, skausmus, mintis ir darbus truputėlį daugiau pasisakė. Gaila, kad "friends forever" neturėjo progos ilgiau padraugauti... Nuvargęs dramaturgas amžinan poilsin iškeliavo...

Nagornoskis nusiskundžia, kad jis "Rutvilę" parašęs tautininkams ir kad jis norėjęs, kad ji būtų buvusi suvaidinta SLA seimo metu, 1911, kuris įvyko Baltimorėje. Bet tautininkai jam neleidė tai padaryti, ir jis tik galėjęs "Rutvilę" perstatyti SLRKA Seimui, kuris irgi įvyko tais pačiais metais Baltimorėje. Skundėsi dramaturgas ir Juozui Tysliavai laišku iš 1936 m. birželio 11 d. sekamai:

Mat man likimas paskyrė kerštingų priešų, kurie privertė mane apteisti SLA ir TMD, o vietinę dramatišką draugystę (Lietuvių Teatro Mėgėjų Draugystę. — N.R.) visai suardė, kad negalėčiau savo dramas statyti scenoje; taigi jie užkirto man kelią prie geidžiamiausio siekio, kurio išsižadėti yra labai kartu; aš tai patyriau, žinau, ką tai reiškia.

Priežastis "Rutvilės" nestatymo laike minėto SLA Seimo ir tų kivirčių, kurie vedė dramaturgą prie pasitraukimo iš SLA ir TMD bei privedimo prie pakrikimo vietos LTMD dramatiškos grupės buvo tokia: siuvelykloje, kurioje Nagornoskis ir nemažai vietos lietuvių dirbo — o šių tarpe ir keletas tautininkų, kurie stovėjo arti prie vietinės SLA Seimo rengimo komisijos — apie tą laiką buvo streikas. Nagornoskis toje siuvelykloje tada buvo užveizda ir darbininkai reikalavo, kad Nagornoskio "Rutvilę" nebūtų statoma SLA Seimui. Todėl SLA

Seimui buvo suvaidintas "Mindaugis". Aišku, kad tas dramaturgą labai užgavo. Bel už tuo laiku "Rutvilės" neperstatymą galima skustis tik ant keleto vietos žmonių, o ne ant visų ir visur esančių tautininkų. Už Baltimorės gyvenantys tautininkai, ir didžiama vietinių, "Rutvilės" nepažeigė, o visuomet įkainavo. Kad daug vietinių tautininkų Nagornoski gerbė ir jo "Rutvilę" įvertino, tai parodo ir tas faktas, jog vietiniai tautininkai Jonas S. Galutis, Ignas Naruševičius ir Pranas Česna sudėjo lygiomis dalimis pinigų su Nagornoskiu ir išleido "Rutvilę", kurią spausdino "Tėvynė" 1912 m.

Nagornoskis taipgi nusiskundžia, kad šv. Alfonso salėje, jam išdalinant "Vyty Kankinį" tiems žmonėms, kurie prisidėjo prie išleidimo minimo kūrinio, autoriui nebuvę leista nei prenumeratoriams padėkoti, nei Arkivyskupo M. J. Curley ir Baltimorės miesto viešojo knygyno padėkos laiškus už "Vyčio Kankinio" angliško vertimo nuorašus susirinkimui perskaityti. Tuo dramaturgas irgi nemažai užsigavo.

Tas incidentas įvyko vietos Federacijos skyriui minint Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves 1937 metais. Programa tą vakarą buvo gana ilga. Kalbos ir parapijos choro dainos užsitęsė iki pusnakčio. Kai atėjo laikas "Vyčio Kankinio" išdalinimui, tai publika jau nerimavo. Be abejo, to vakaro vedėjai manė, kad dramaturgui pradėjus kalbėti, kurio sveikata buvo menka ir iškalba silpna, publika dar daugiau nerims. Tai pats autorius kūrinį išdalino, ir tuo vakaras baigėsi. Jei to vakaro rengėjai būtų norėję dramaturgą ignoruoti bei paniekinti, tai jie būtų neišleidę "Vyčio Kankinio" prenumeratos keliu ir pinigų nebūtų deję spaudos apmokėjimui.

Bet Nagornoskis "Rutvilės" ir "Vyčio Kankinio" čia suminėtais incidentais buvo labai įžeistas ir tos žaizdos jam buvo labai skaudžios.

X. Kelios pastabos

Peržvelgus Nagornoskio gyvenimą, pasirodo, kad scenos darban jį įtraukė Lietuvių Teatro Mylėtojų Draugija, o labiausiai, tai jos veiklus narys Kazys Baltrušaitis. Kaziai Nagornoskis dažnai sakydavo: "Jei ne tu, tai gal iš manęs nieko būtų nebuvo".

Toliau, taipgi pasirodo, jog Nagornoskis, virtęs vaidintoju, tapo ir dramaturgu. O LTMD jo dramas vedrodžiavo ir tuo jį aktyvino daugiau dramų kurti. Vėliau, kai LTMD nustojo veikusi, tai Juozas Skorka jį paskatino "Knygną šventame Ažuole" parašyti. Artinantis vietos Lietuvių Tautiško Knygyno 25-kių metų sukaktuvėms, Skorka prašė dramaturgą parašyti veikalą perstatymui Knygyno sukaktuvėse. Tai jis ir parašė "Ažuolą".

Laiške iš 1938 m. gruodžio 4 d. Nagornoskis rašė poniai Daukantienei: "Kau. Tumas... suranda mane... ir kviečia į darbą, ir reikalauja "Vyčio Kankinio". Mat, Nagornoskis laiku iš 1932 m. sausio 8 d. Tumui rašė:

"Pradėjau rašyti "Vyty Kankinį", trijų aktų tragediją iš šv. Jurgio gyvenimo. Norėčiau mūsų Vyčių kuopelėms patiekti žaislelį, bet tai, tur būt, liks tikta svajonė; iniciatyvos nėra, jėgos baigiasi".

Dr. Tumas, matyti, ragino dramaturgą "Vyty Kankinį" baigti ir parašyto kūrinio nuorašą prisiųsti. Tas Nagornoskiui suteikė naujos energijos. Nes jis, vietoj trijų aktų žaislelio, parašė penkių aktų didelę traagišką dramą.

Be čia paduotų Nagornoskio laišku, jo raštų palikime nėra paties dramaturgo paliktų autobiografinių žinių bei užrašų. Velionis gyvendamas jokio dienyno nevedė.

Žymūs žmonės yra kaip ir vieša nuosavybė. Visuomenė pasisavina sau teisę kalbėti apie juos. Sekdamas tą teisę ir Dr. Tumas ieškojo dramaturgo, ir tartum priverė jį šiek-tiek apie save pasisakyti. Ponia Daukantiene jį susiieškojo ir savo žavingais laiškais kai ką visgi išklausė iš jo. Ne-

ra abejonės, kad ir daug kitų, susipažinusių su jo dramomis, jautė norą kūrėją arčiau pažinti. Bet Nagornoskis, būdamas kuklaus būdo, apie išgarsėjimą visai nesirūpino. Rūpėjo jam tik sukurti tokias dramas, kurios išjudintų lietuvius į didingus darbus ir vestų juos prie tolimesnio kultūros ir meno tobulinimo.

Savo spausdintų dramų knyguotes ir nespausdintų kūrinių nuorašus jis pats siuntė Dr. Tumui ir bene Valstybės Universitetui ir Vytauto Didžiojo Muziejui. Jis norėjo, kad jam mirus jo raštų palikimai — dramų originališki rankraščiai ir t.t. — būtų pasiųsta Vytauto Didžiojo Muziejui.

Kai velionies sveikata susilpnėjo, tai jo žmona klaususi jį, ką reiks daryti su jo raštų rankraščiais. Jis atsakęs, kad kas nors ateisias ir paimsias jo archyvą. Kada aš perėmiau jo palikimus, tai ponia Nagornoskienė stebėjosi, kad kaip velionis sakydavo, taip ir įvyko.

(Bus daugiau)

JONAS BALYS

UŽBURTI LOBIAI

83. Lygumų par. kokio tai sodžiaus ūkininkui kelias naktis iš eilės prisispavė, kad jis eity ir išsikastų paslėptus pinigus. Žmogelis neberimdamas nuėjo pasiklausti kunigo. Kunigas jam patarė eiti. Vienoj vidūnaktėj žmogelis nuėjęs pradėjo kasti. Atkasė kokį stuomens gilumą ir rado didelį didelį katilą, bet tas katilas buvo taip gudriai užkastas, kad pinigų tuoj negalėjo išsiimti. Pradėjus jam darbuotis apie katilą išgirdo, kad kažkas atvažiuoja. Privažiavo susėdę gražiuos ratuos ir gražių arklių du ponaičiai. Pasakė "padėk Dievas" ir klausia: "Ar niekas čia neatvažiuavo?" Žmogus atsakė, kad nevažiuavo ir ponaičiai nusiskubino toliau. Tik tie spėjo nuvažiuoti, pamatė, kad vėl atvažiuoja vienas ponaičiukas su pakinkytu ožiu. Privažiavęs pasakė "padėk Dievas" ir klausia: "Ar niekas čia nevažiuavo?" Žmogus atsakė, kad važiavo. Paskui vėl klausia: "Ar aš juos dar pavysiu, ar ne?" Žmogus atsakė, kad jie netoli bus dar nuvažiuo ir jis juos dar pavysias. Ponaičiukas įsisėdo ir nuvažiuavo toliau. Žmogus skubina sušilęs, net uždusęs, kad tik greičiau atvertus katilą ir išsiėmus pinigus. Važiuoja pro šalį jaunas ponaičiukas rogelėse, žąsiuką įsikinkęs. Privažiavęs prie žmogaus klausia: "Ar nevažiuavo kas nors pro šalį?" Žmogus jau užpykęs atsakė, kad važiavo. Ponaičiukas vėl klausia: "Ar aš juos dar pavysiu, ar ne?" Žmogus nebeiškentęs piktai atsakė: "Ko tu velionio su žąsiuku pavysi!" Kai tik tuos žodžius ištarė, tuoj sužėc prie pat kojų ir katilas su pinigais nudundėjo žemyn. O ponaičiukas nubėgdamas skaniai nusijuokė. (J. Gudjurgis, 79 m. a., Laborų k., Linkuvos v. Užr. P. Gudjurgis, 1931.XII.28. LTA 337/25).

84-87. Paparčio žiedo jieskojimas

84. Šv. Jono naktį vienas pasitiesė skara ir lauks, kad jam atneštų paparčio žiedą. Reikia nesijuokti, o jeigu susijuoksi, tai ir neatneš paparčio žiedo. Pasitiesė jis didelę skarą, pasiėmė knygą, žvakę užsidegė ir meldžiasi atsiklaupęs. Tiek jis meldžiasi, kad nė akių nepakelia nuo tos knygos — skaito, meldžiasi, taip šėyrai jis meldžiasi. Rėplioja visokie ropliai pro jį, šliaužia, o jis anei akių nepakelia, meldžiasi akis įsmeigęs į knygą. Tik žiūri — atvažiuoja višta su šiaudų vežimu, tiesiai ant jo, — kad tokį didelį šiaudų vežimą veža ta višta, kai priobą. Pakėlė akis ir neištūrėjo jis — susijuokė. Kai tik jis susijuokė — ir pražuvo ir ta višta su šiaudų vežimu, ir visi kas tik buvo, ir jis vienas klūpi. Mat, reikia nesijuokti, tai atneš paparčio žiedą. (U. Petraitienė, 77 m. a., Valatkonų k., Baisogalos v. Užr. V. Žaromskis, 1937. I.22. LTA 1060/31).

“Leiskit mums išspręst”
JŪSŲ
ŠILDYMO
PROBLEMAS!!

Kreipkitės lietuviškon firmon
HIGHLAND
HEATING CO.
 1754 WEST 79th STREET
 Tel. ABERDEEN 4-1200
AL G. KUMSKIS

Pakeitimai į:
 ALYVOS - DUJŲ - ŠILDYTUVUS
 STOKERIAI — NAUJI BOILERIAI
 PILNAS ŠILDYMO SISTEMOS
 ĮRENGIMAS NAUJUOSE NAMUOSE.
 APSKAIČIAVIMAI NEMOKAMAI
 Illinois Liet. Prekybos Rūmų Narys

DABAR! NAUJA
 Formulė, Amerpol Tablets
 pagalbai nuo skaudaus

ARTHRITIS ir REUMATIZMO
 Pirmą kartą galite
 džiaugtis malonia
 pagalba Naujos,
 Savybinės formu-
 lės, vadinamos
 Amerpol. Ši instabi-
 žalsva tabletė turi
 naujausias skaus-
 mui pašalinti me-
 džiagas kartu su Vitaminais B1 ir C.
 Ji pašalina raudvų, ištinskių sąnarių ir
 geliančių, sustingusių raumenų skaus-
 mą beveik akimirkoj! Taigi, nežiūrint
 kaip ilgai kentėjot, išsiųskit \$4.00 už
 100 tablečių (kartu su siuntiniu ir pa-
 lavimu), arba \$15.00 už 500 tablečių
 —taipmenų siuntinį į:
AMERPOL
 Dept. L, 2806 W. Augusta Blvd.,
 CHICAGO 22, ILL.

Special
 limited
 offer \$**12.95**
SAVE 12

get a
 complete set
 of cleaning
 tools FREE
 of extra
 charge!

Regular Price
~~\$79.90~~
 Special Price
 if you act now
\$66.95



when
 you buy the
 new Model
115 HOOVER

TRIPLE-ACTION Cleaner
GLASER'S
FURNITURE
& RADIO CO.
 5115-5123 S. Kedzie Ave.
 PRespect 6-1790

“Naujienose”
 pasiskelbęs — visus
 biznyje nustelbia.
 4—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
 —SATURDAY, OCTOBER 24, 1953

VABALĖLIO PRISIMINIMAI

(PASAKA PASENUSIEMS MAŽIEMS VAIKAMS)

Tankiame kanapyne, pavasa- ramino. Niekuiomet, niekuomet
 rio saulės kaitinamame, gyveno daugiau jis nemėgino skristi, ka-
 sau mažutis, linksmutis šarvu- napėn lipti. Žeme slankiojo, vi-
 čių veislės vabalėlis. Toks pil- sur landžiojo; prie draugų savų
 kutis, vos nuo žemės spalvos kabinėjos, tokiu pikčiurna su-
 atskiriamas mažutis, bėginėjo kinėjos.
 linksmutis. Vieną kartą tas jau- Sunku pasakyti, kiek gyveni-
 nutis vabaliūkštis išdykutis pa- mo valandų sulaukęs, tarp savų
 lipėjo kanapėn. Jos viršūnėje at- draugų atsiradęs, vabališkai jis
 sidūręs, tas kvailutis mėgino prabilo jiems šiaip:
 skristi, aukščiau kanapės kilti. — Esate geri vabalai, mano
 Atidengė savo šarvuotėlius, iš- draugai tik žeme šliaužiantieji,
 skėtė savo menkučius sparne- nieko nematantieji. Man, bent
 lius ir, pakilęs, nelaimingai žė- vieną kartą gyvenime, teko auk-
 mēn krito. Vieną sparnelį išsi- štai pakilti, toli matyti. Klausy-
 narino ir visam gyvenimui nusi- kite ir išmanykite kaip buvo: į

pačios aukščiausios, į pačios
 stipriausios kanapės viršūnę aš
 įlipau, taip aukštai pakilau. Žiū-
 rau, dairaus. Aukštai padangėse
 sakalą skraidantį matau. Aš jam
 ūseliu mostelėjau, savo šarvuo-
 čius kilstelėjau ir jis, tas didy-
 sis sakalas, padangėse skraidan-
 tis, nutūpė greta manęs ant ka-
 napės šakelės. Ir žinote ką? Tas
 plunksnuotis, tas sparnuotis ma-
 ne mokina! Sako, nežiopsok,
 nesvaliok, kai paslysi, neatsikel-
 si. Aš, besijuokdamas, bakst
 jam pašonėn savo šarvuočiu ir
 drožiu akysna:

— Ei, tu sakal sakale! Ne tau
 padangėse skraidančiam mane
 mokyti, kaip žemele lakstyti.
 Čia sakalas suplasnojo savo
 sparnais, aš vikst ant žemės ir
 praradau savo sparnelį. Jei ne
 tas sparnelis, šiandien aukščiau
 sakalo skraidyčiau, daugiau už
 jį matyčiau, — taip piktai bai-
 gė savo pasakojimą tās vabalėlis
 pilkutis, žemužele slenkantis
 menkutis.

Tada prabilo vienas iš jo drau-
 gų:

— Tikiu tavo pasakojimo ge-
 rais norais. Kad tu galėjai ka-
 napėn įlipti, kad ten tu galėjai,
 nuo kanapės viršūnės sakalą
 aukštai skraidantį regėti — ne-
 abejoju. Kad sakalas galėjo žė-
 miau kanapės viršūnės greta ta-
 vęs atsitūpti — suprantu. Tam
 jis ir sakalas aukštai padangė-
 se skraidantis, žemėje pilkuo-
 sius vabalėlius regintis! Bet
 kaip jis galėjo pataikyti ant ka-
 napės šakelės nutūpti, tai visai
 nesakališka ir tik tau vienam
 suprantama... — Nutilo taip pa-
 sakęs, tas abejingasis vabalėlis,
 jų draugų draugelis.

Čia ir būtų galas tos, ne taip
 ilgos ir ne taip trumpos, pasa-
 kos, kad išmaningi kantriai ją
 išklaustytų, bet pridėdu dar nuo-
 savenybę:

Kartais pasitaiko, kad sakalas
 savo sparnais pakelia aukšty-
 besna žeme riedančius smulku-
 čius vabalėlius. Bet ar vabalė-
 lių sparnais tampa pakylėti sa-
 kalai — pasakose šito negirdė-
 jau.

Geriausia, jei kiekvienas vabz-
 delis, žino savo kampelį!
 Vistaspats

MIRROS

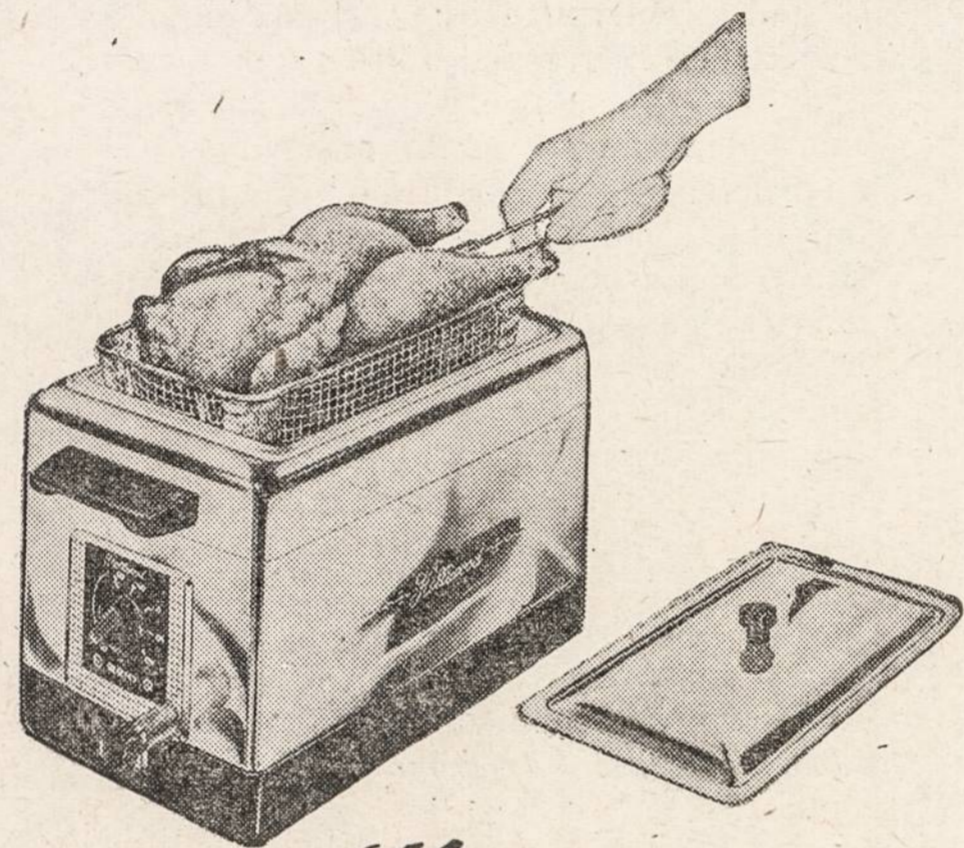
TIKRAI EUROPEIŠKA MOSTIS

Prasiskverbia iki gyvo kaulo. Nr. 2
 —stipriems karščiams, labai gera slo-
 goms, raumenų skausmams, reuma-
 tizmui ir kt. Nr. 1—gera sutinimams
 atleisti, suraižymams, ir kt.
 Galima ją nupirkti bet kurioje len-
 kiškoje vaistinėje. Arba galite pa-
 siųsti Money Orderį. Nr. 2 — \$1.50.
 Nr. 1—\$1.65. COD reikia pridėti 38c.

MIRROS MEDICINE CO.

2048 WEST DIVISION ST.
 Chicago 22, Ill. BRunswick 8-6932

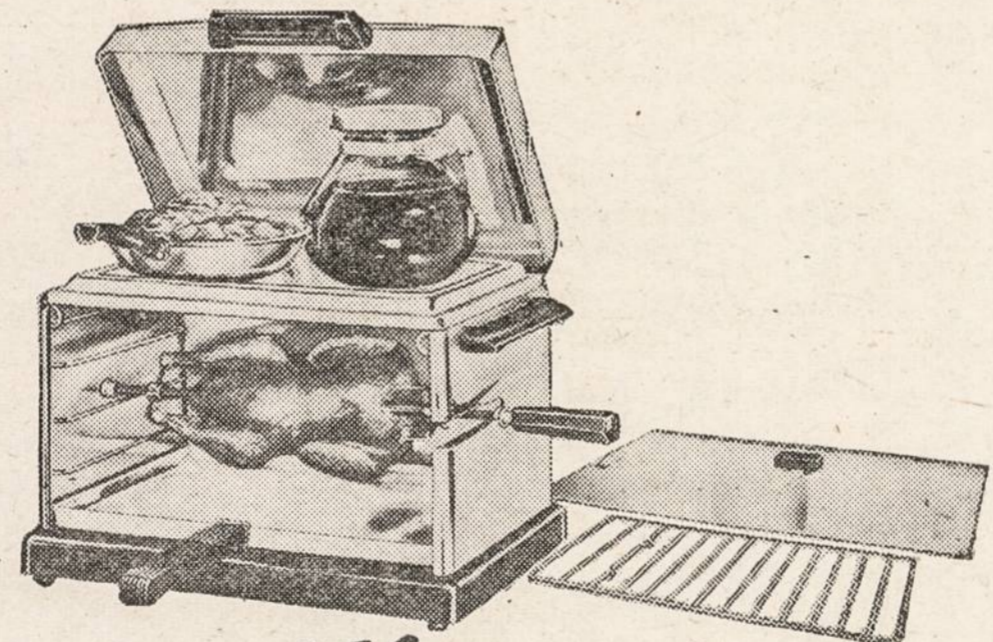
NOW AT SOLTIS'



Hollywood
 MODEL 751

- FREE-FLO DRAIN SPIGOT
- AUTOMATICALLY CONTROLLED
- CAST ALUMINUM COOKING WELL
- CHROME AND PORCELAIN TRIM

Brilliantly finished in chrome with black trim. Complete with cover, french frying basket with removable handle. Cord set. Bake-lite plastic handles. AC only. 1320 watts. Overall size: 14 3/4" 8 1/2" 7 1/2". 110-120 volts.



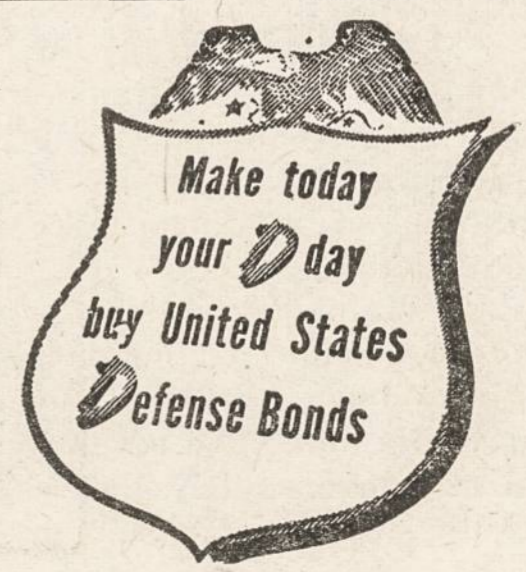
Hollywood
 ROTISSERIE
 MODEL 430A

BARBECUE BROILER

Rotisserie — “Infra-Red Ray” Element
 Barbecues! Broils! Grills! Toasts! Warms!

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st Street HEMlock 4-7095
 OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS



NEPAPRASTAS ŽODIS

SSSR profesinių sąjungų centralinės tarybos dienraščio "Trud" Nr. 182 korespondentas V. Orlovas iš Rumunijos, pasigardžiuodamas ir pasisaldydamas aprašo Bucharesto mieste buvusį tariamą pasaulio jaunimo ir studentijos suvažiavimą. Tas komunistinio jaunimo suvažiavimas buvo skirtas menamai taikos propagandai, o ištikrųjų tai rusų imperializmo siekiamiems tikslams patarnauti.

V. Orlovas sumini kaip įvairių tautų jaunimas buvo iškilmingai sutiktas. Jis sako, kad kai aikštėje pasirodė SSSR jaunimas, tai minutei išgalėjusi visuotinė tyla. Nuo savęs, sakytume, visiems lyg iš baimės pritruko kvapo. Anot V. Orlovo, po tos tylos prasidėjo griausė, griauti delnų plojimas. Stadiono lankytojai sustojo, šaukte šaukė pagerbdami "laisviausio" krašto įgyvendinusio pas save "socializmo" tvarką "laimingiausią" pasaulį studentiją...

Girdi, žiūrovai stojo, vėl sėdo, nerimo, broliavosi, vis negalėdami atsidžiaugti. Na, ir dar daugiau toje korespondencijoje, sacharinu pasaldintoje, prirašyta visokių "gražbilybių", tariai pasaulio jaunimo garbei atvykusio į Rumunijos sostinę "taikos" reikalais pasitarti. Aišku, korespondencijoje nei pusės žodžio neprasitarė, kad tas suvažiavimas buvo sušauktas Maskvos imperialistų paliepimu ir tik jų tikslams patikimas jaunimas ten dalyvavo. Visa korespondencija taip parašyta, lyg tikrai ten vyko viso pasaulio jaunimas laisvai pasitarti taikos reikalais; tai jau tretysis iš eilės panašus suvažiavimas.

Iš visos tos korespondencijos mums krito į akis viena būdinga smulkmena, kuri atskleidžia lošėjų į taiką šulerių kortas.

Korespondentas sako, kad suvažiavimui skirtame leidinyje buvusi įdėta susirūpinusio jaunuolio karikatūra, kaip jis suvažiavime su draugais susikalbės, jei moka tik savo gimtą kalbą? Jo draugas čia jam skuba patarimu:

— Keistuoli, kam tau tos kalbos! Išmok du žodžius "Mir ir dražba", — (taika ir draugystė). Girdi, mokėdamas tuos du žodžius, susiprasi su kiekvienu suvažiavimo dalyviu. Toliau V. Orlovas, pasigėrėdamas rašo, kad suvažiavime visų lūpose skambėjo tuodu žodžiai "Mir ir dražba". Esą, tie žodžiai virto suvažiavimo šūkiu, tapo lyg jo simboliu. Na, suprantama, tais dviem rusų kalba tartais žodžiais visi suvažiavime dalyvavę gražiau susiprato, bičiulystės saitus sumezgė. Tokia dabar virtusi magiškai patraukli, galin ga rusų kalba, kuria tarti tik du žodžiai atstoja visas kitas būdžių pasaulį vartojamas kalbas. Tatai rusų kalba dabar virtusi trumpiausia ir tuo pačiu suprantamiausia kalba, nes tik dviem ja ištartais žodžiais jau su viso pasaulio jaunimu gali susiprasti.

Nors kartą čia komunistų

spaudos korespondentas tiesą pasakė. Bet tos trumpiausios kalbos išradėjui, "Trud" dienraščio korespondentui, nepriklauso paskutinis žodis. Jį pralenkė JAV spaudos vienas korespondentas, kuris sovietinio tikrovės gyvenimo kalbą dar labiau sustriukino. Anot vienos radijo stoties pasakotojo, buvo šiaip:

Vienas JAV spaudos korespondentas pasišovė vykti į SS-SR. Apie tai išgirdęs, jo draugas skubėjo pas jį su išpėjimu. Girdi, kaip jis drįstas vykti į tokį kraštą, kurio kalbos jis nemokas?

— Aš tiek pramokau tos kalbos, kad jos man ten užteks, — atsikirto užkluptais.

— Kaip tokiu trumpu laiku spėjai jos pramokti? — toliau puolamas jis.

— Sovietinė gyvenimo tikrovėje vartojama kalba yra trumpiausia nei bet kuri kita pasauly žinoma kalba, — aiškina si.

— Kaip tai, — nustemba jo draugas.

— Klausyk tu, neišmanėli; Sovietuose pakankama suprasti prasmę ir turinį vieno vienintėlio žodžio "Da", tuomet keliauk skersai ir išilgai po visą plačiąją SSSR, visur susiprasi, susikalbėsi.

— Nesuprantu, — dar labiau nustebęs, atsiliepė jo draugas.

— Nesupranti? Kur tu suprasi! Pasiskaityk komunistų partijos istoriją, susipažink su jos įstatais ir programa, tuomet bus aišku.

SSSR visi klauso ir pritaria. Žodis "da", viešai tartas, reiškia, kad tu dar kvėpuoji, atseit, gyvas ir gyvu nori likti. Kai ten esi klausiamas, kitoks atsakymas nereikalaujamas kaip tik "da". Niekas ten tavęs neklaus, kas tau SSSR gyvenime nepatiko. Tau sakys, kad kapitalistų kraštai viso to neturi, ką turi SSSR, ir tu atsakydamas "da" patvirtinsi, kad tikrai taip, ir tai bus teisybė. Ten tu nieko neklausinėsi, nesiteirausi, nes tokiais pasiteiravimais tu gali pasukti šunkeliais, save išduoti, arba parodyti SSSR gyvenimu nesitenkinimą. Toks nesusipratimas gali tave pražudyti. Suprask, kad ten teisiemieji, prokuroro kaltinami visokiais nusi kaltimais teisinasi tik vienu tuo SSSR visaapimančiu žodžiu "da". Tatai aš drąsiai pasiryžau važiuoti ten, mokėdamas jų tik vieną tą stebuklingą daugiaprasmi, viską išaiškinantį žodį "da". Todėl esu tikras, kad grįšiu atgal turėdamas sveiką galvą ant savo pečių, — taip pasiaiškino į SSSR vykstant JAV spaudos korespondentas. Vadinasi, jis sovietų gyvenimo tikrovėje vartojamą kalbą suvedė tik į vieną žodį "da". Tatai "Trud" korespondentą jis čia pralenkė. Na, SSSR visur ir visame pirmauja, tai bent jau čia turi nusileisti.

—Vistaspats

Knygos, kurias myli ir protas ir širdis

TINKAMIAUSIOS
ilgiems žiemos vakarams
ir Kalėdų dovanoms
KNYGOS
gaunamos iki Naujų Metų
beveik už pusę kainos.



ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI.
Septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io Raistą; iliustruotos; 316 psl.; Kaina \$3



ŠLIUPTARNIAI. Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakytą apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 psl., John Šliupo, "dėdės" Šerno ir kun. Dembskio atvaizdai, kaina tik 3 doleriai.



SIRDIES RŪMAI. Am. lietuvių gyvenimo romanas; pirmas apie širdį; iliustruotas;

450 puslapių; kaina 4 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiškite į voka \$6.00 ir siūskite: DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI



SOTUS ALKANAM PADĖK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. DA 6-3859
Bendrovė siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikalaukit pilno siuntinių sąrašo.

KUR GALIMA UŽSISAKYTI 'DARBA'

Žurnalo "Darbas" metinė prenumerata \$1; pavienio numerio kaina 25c. Lietuvių Darbininkų Draugijos nariai žurnalą gauna nemokamai. Skaitytojų patogumui, sekamos įstaigos bei asmenys sutiko platinti "Darbą", t. y. priimti prenumeratas ir pardavinėti pavienius numerius:

CHICAGOJE: (1) "Naujienos", 1739 So. Halsted St.
(2) V. B. Ambrose, 927 W. 34 Pl., Chicago 8, Ill.
(3) J. Kundrod, 3902 So. Albany Ave., Chicago 32, Ill.
DETROIT: A. Kulesienė, 3948 Risdon, Detroit 16, Mich.
BROOKLYNE: (1) A. Buivydienė, 8620—75th St., Woodhaven, L. I.
(2) B. Spudienė, 8833 Elert Lane, Woodhaven.
CARNEGIE, PA.: Mrs. E. Shurmaitis, 708 Doolittle St., E. Carnegie
CLEVELAND: W. Ukertis, 1322 E. 89th St., Cleveland 6.
BALTIMORE: K. Matuliauskas, 1519 W. Lombard St., Baltimore 23
AKRON, OHIO: N. Trumpikas, 773 Bisson Ave., Akron 7.
PHILADELPHIA: Wm. Burton, 2014 Orthodox St.
ROCKFORD, ILL.: Rose Buches, 512 Brook Road.
SHAMOKIN, PA.: J. D. Taunis, 411 No. Shamokin St.
WILKES-BARRE, PA.: J. V. Stanislovaitis, 86 Amherst Ave.
MONTELEO, MASS.: (1) K. Venslauskas, 12 Andover St.
(2) P. Krušas, 141 Sawtell Ave.
CAMBRIDGE, MASS.: (1) L. Silkinis, 783 Main St.
(2) Vincent Spa, 233 Portland St.
NORWOOD, MASS.: F. Ramon, 1118 Washington St.
SOUTH BOSTON: "Keleivis", 636 Broadway
KANADOJE: (1) K. Lukoševičius, 35 Wilson St., Hamilton, Ontario, Canada.
(2) P. Šimelaitis, 1271 Alard St., Verdun, (Montreal)
ANGLIJOJE: A. Zamžickas, 26 Devonport Rd., London W 12 Eng'd.
AUSTRALIJOJE: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., West Hindmarsh, Adelaide, S. E. Australia.
Bet parankiausia užsisakyti tiesiog, rašant laišką ir siunčiant pinigų Lietuvių Darbininkų Draugijos Sekretoriui šiuo adresu:
N. JONUŠKA, 15 Cotton St., Roslindale, Mass.

Tarptautinė Tremtinių Mokslų Akademija Paryžiuje

Paryžiuje įsisteigė tarptautinė mokslo įstaiga, pavadinta "Academie Internationale libre des sciences et des lettres". Jos statusas buvo prancūzų vyriausybės patvirtintas 1951 m. bal. 10 d. ir pirmas susirinkimas įvyko 1952 m. vasario 23 d. Jos tikslas yra sutelkti draugėn esančias laisvame pasaulyje mokslines ir kūrybines pajėgas iš kraštų, dabar esančių anapus geležinės uždangos. Ypatingas dėmesys kreipiamas į humanistinius mokslus: tautinė istorija ir literatūra, kalba, etnografija, socialiniai ir teisės mokslai yra tokios sritys, kuriose pasireiškia tautinis savitumas, sukurtas per išstisus amžius ir kartų kartas, o dabar jam gresia pavojus būti sunaikintam vienos kartos būvyje. Griauiantis "liaudies demokratijų" darbas, sunaikindamas šitas vertybes, nori užkirsti kelią tų tautų atsigavimui. Laisvėje esančios intelektualinės pajėgos turi išsaugoti šitas kultūrinės vertybes, jas toliau ugdyti ir parnešti į savo išlaisvintus kraštus. Taip pat reikia kovoti su nutautėjimu tremtyje ir duoti tikras žinias vakarų pasaulio viešajai nuomonei apie savo kraštus ir jų kultūrą. Tačiau statute yra aiškiai pasakyta, kad Akademija neužsiima bet kokia politine ir religine veikla. Nartotinos kalbos Akademijos leidiniams ir susirinkimams yra prancūzų ir anglų, tačiau veikalai galės būti spausdinami ir jų autorių gimtąja kalba.

Akademijos branduolį dabar sudaro 150 mokslininkų ir kultūrininkų, išblaškytų visame pasaulyje, daugiausia Prancūzijoje, Anglijoje ir Amerikoje. Jie atstovauja 12 tautų: baltgudžiams, bulgarams, estams, vengrams, lietuviams, lenkams, rumunams, čekoslovakams, ukrainiečiams, jugoslavams, serbams ir slovenams. Iš lietuvių

Visų pažiūrų žmonės gerai atsiliepia apie P. Abelkio parašytą istorinį romaną

ŽEMAIČIU KRIKŠTAS

Knyga įrišta drobės viršeliuose, per 400 psl. Kaina 3 doleriai ir 50 centų. Reikalaukite pas visus knygų paltintojus arba siųskite užsakymus su pinigais leidyklos atstovui JAV tokiu adresu:

V. MALAKAUSKAS,
10716 Wabash Ave., Chicago 28, Ill.

L. ZINK ROOFING

SIDING INSULATION AND SHEET METAL WORKS

Mes užklojame medinius namus, užpakalinius porčius ir medinius garažus vėliausios mados sidingais. Visi darbininkai apdrausti ir priklauso unijai.

6651 SO. MAPLEWOOD AVE.
Dienomis šaukite PROspect 6-3474 ir REpublic 7-8552

po 5:30 val. vakaro.

Pasikalbėsite su pačiu L. ZINK lietuviškai.

6-NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

SATURDAY, OCTOBER 24, 1953

tu tarpu į Akademijos tikruosius narius yra išrinkti tik du: Jurgis Baltrušaitis Paryžiuje ir Jonas Balys Washingtone. Reikia tikėtis, kad anksčiau ar vėliau bus išrinkta ir daugiau lietuvių mokslo ir kultūros darbuotojų. Kai kurios tautybės yra gana gausiai atstovaujamos, pvz. lenkų yra 36, vengrų — 32, rumunų — 17. Akademijos Prezidentas yra rumūnas

istorikas Antoniade Constantine ir generalinis sekr. — vengras Lajti Istvan. Akademijos adresas yra 1, rue Boutebrie, Paris Ve. —B.

visi giesmės naujai atvykusių tremtinių skaičius užsisako NAUJIENAS, nes istikino, kad jo turima daugiausia žinių apie lietuvių tautos laisvės kovas ir gyvenimą Amerikoje.

Skaitykite "N-nas"

NAUJIENU

rudeninis

VAKARAS

Lapkričio 8 dieną
SOKOLŲ SALEJE

2337 SO. KEDZIE AVE.

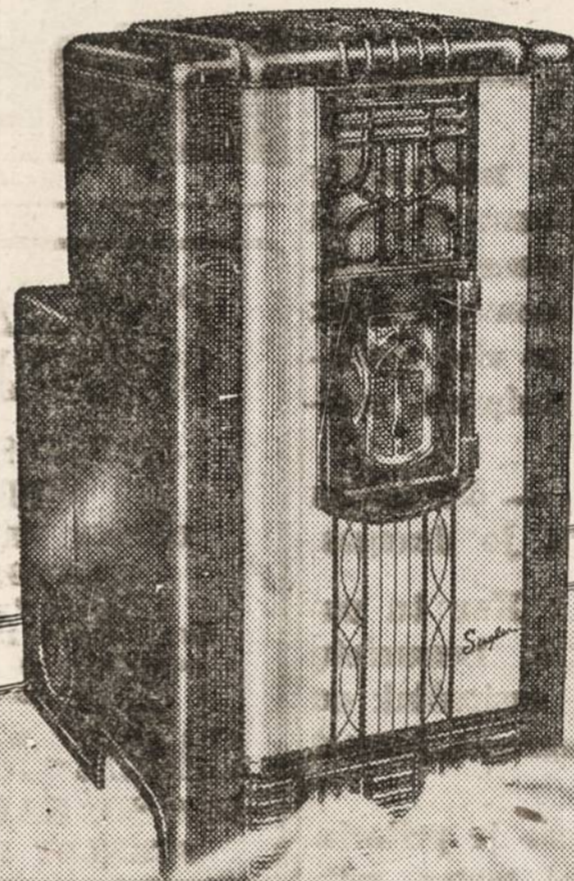
Scenoje

"AUSROS SŪNŪS"

FURNACE HEAT

No costly pipes or registers to install or clean!

Siegler
PATENTED AUTOMATIC
OIL OR GAS HEATERS



Tropical Floor Heat

GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

This 'Two-in-one Heatmaker' DOES IT!

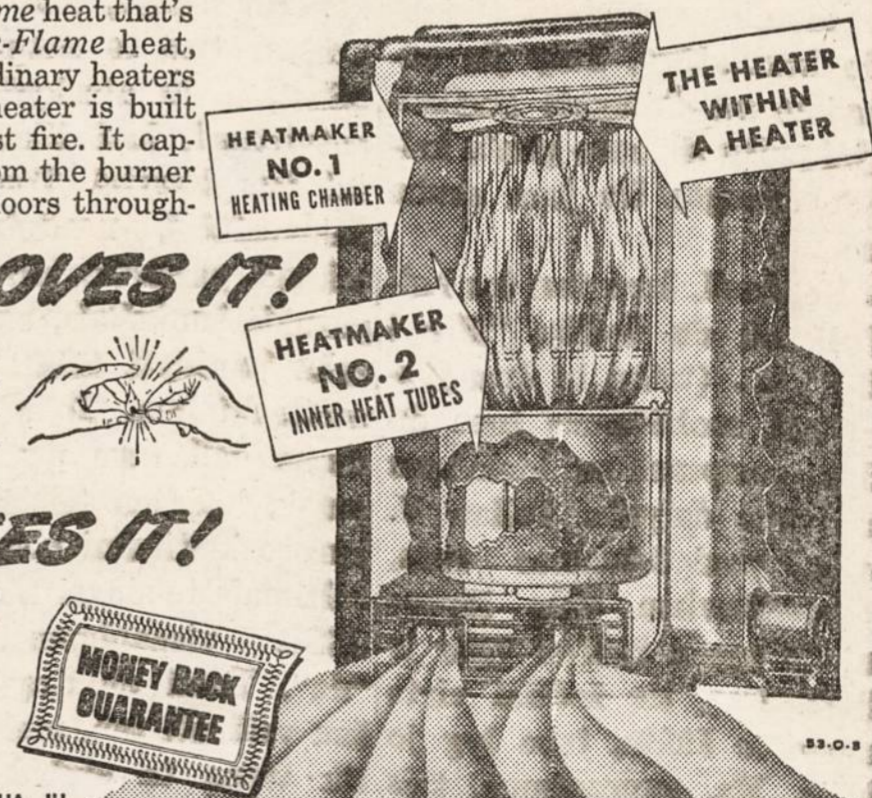
Siegler captures the Top-o'-the-Flame heat that's 4 Times Hotter than Side-o'-the-Flame heat, doesn't waste it up the flue as ordinary heaters do. This extra, patented, inner heater is built right into the heart of the hottest fire. It captures the 4 Times Hotter Heat from the burner flame and pours it out over the floors throughout your home.

This 'Match-Test' PROVES IT!

Your dealer will demonstrate. You'll see and feel how Siegler captures the 4 Times Hotter Top-o'-the-Flame heat and forces it over your floors throughout your home.

This GUARANTEES IT!

"If your Siegler Oil Heater doesn't deliver more and hotter heat over the floors than ANY comparable size heater on the market today, regardless of make or price, you get your money back!"



SEE YOUR NEAREST DEALER OR WRITE SIEGLER, CENTRALIA, ILL.

A FURNACE JOB OF HEATING FOR THE PRICE OF A HEATER!

ILLINOIS FURNITURE & RADIO COMPANY

1570 N. Milwaukee Ave.

Humboldt 9-1600

MARTYNAS LIUTERIS CHICAGOJE

Jau ketvirta savaitė kaip kino teatre (State ir Randolph st.) rodomas filmas "Martin Luther", kuris sutraukia pilną salę žiūrovų. Kad susidomėjimas tuo filmu didelis, rodo ir tas faktas, jog, kol patenki prie kasos langelio, tenka gerokai pastovėti eilėje ant šaligatvio. Tirsčiausia vakariniais seansais.

Filme stebuklų nėra, bet rodoma smarki kova tarp didžiojo bažnyčios reformatoriaus ir Romos popiežiaus.

Martynas Liuteris — vienuolis augustinjonas, kunigas, teologijos daktaras, sukilo prieš Romos popiežiaus biznį — indulgencijų, škaplerių ir įvairių relikvijų pardavinėjimą. Užvirė smarki kova, kilo audra. Ir vistiek "revoliucionierius" Liuteris išėjo laimėtojas. Būdingas vaizdelis: miesto rinkos aikštėje, riebulis kunigas vienuolis pardavinėja žmoneliams škaplierius, rožančius ir svarbiausia — indulgencijas. Indulgencija — tai popieriaus lapas, kuriame surašyta nuodėmių atleidimas iš anksto sumokės tam tikrą sumą pinigų.

Kitą dieną kun. Liuteris eidamas į bažnyčią randa ant laiptų gulintį ir kažką vapaliojantį pasigėrusį parapijoną. Pašnekinęs, subarė ir patarė eiti išpažinties. Parapijonas, linksmai nusijuokęs, atsakė, kad jau jisai esąs nuo nuodėmių švarus ir, ištraukęs iš užančio indulgencijos lapą, padavė kunigui Liuteriui. Liuteris perskaitė, užpykęs suplėšė ir, numetęs ant žemės indulgenciją, nuėjo toliau, palikdamas nustebusį ir apstulbusį parapijoną.

Paminėtinas ir kitas vaizdelis. Tais laikais visos valstybės ir kunigaikštijos buvo priverstos mokėti duokles Romos popiežiui. Iš Vokietijos buvo pareikalauta 12,000 dukatų (tais laikais didelė pinigų suma).

Vokietijos atstovas — dvasiškis, kalbėdamas duoklės reikalą su popiežiumi, užklausė Jė šventenybę, kodėl, būtent dvylika tūkstančių. Popiežius atsakė: "Juk Kristus turėjo 12 apaštalų". Atstovas priminė septynius sakramentus ir pasiūlė 7,000 dukatų. "Dešimt tūkstančių!" — sušuko Jė šventenybė — "juk turime Dešimt Dievo įsakymų". Ta suma ir liko nustatyta kaip duoklė.

Toliau rodomas Liuterio teismas, kuriame "kaltininkas" tvirtai gina savo nusistatymą ir lengvai sugriauna Romos argumentus. Jam pavyko išvengti tortūrų ir laužo tik dėl to, kad jo pusėn stoji nemažas skaičius kunigaikščių — sričių valdovų, blaiviai žiūrėjusių ir mačiusių tiesą Liuterio pusėje. Žinoma, Martynas Liuteris buvo popiežiaus pasmerktas ir "ekskomunikuotas", bet rado minias savo pasekėjų, spontaniškai sukilusių prieš Romą. Jis sukūrė protestantų bažnyčią, kuri greitai laiku išaugo į didžiąją antrą krikščionių šaką. Ji ir dabar tebeauga ir savo narių skaičiumi

yra netoli atsilikusi nuo Romos kat. bažnyčios. O protestantų bažnyčios kraštai (Suomija, Švedija, Norvegija, Danija, Olandija, Anglija, Šiaur. Vokietija, — čia paminėjau tik Europos valstybes, nes protestantizmas gimė ir kovos vyko Europoje) pasiekė aukštos kultūros, tuo tarpu Romos tvirtovės (Ispanija, Portugalija, Italija ir Lenkija) yra atsilikusios iki šiol.

Martyno Liuterio asmenybė — istorinė ir pripažintai vertinama kultūringame pasaulyje už nuopelnus žmonijai. Liuterio sunkią kovą su didžiąja spekuliacija žiūrovas pergyvena matydamas filmą.

Baigiant reikia pasakyti, kad filmas pagamintas vykusiai. Trumpai ir aiškiai (užtrunka 1½ val.). Susilaukė gausiai lankytojų, tarp kurių vis didėja naujųjų ateivių skaičius. Publika domisi, — ir neveltui. Kas dar nematė — nepraleiskite progos.

Matęs

Leonidas Olšvangas

Bonoje leidžiamas "General-Anzeiger" įsidėjo platų aprašymą, pailiustruotą dviem nuotraukomis, kaip Leonidas Olšvangas, Sovietų karininkas, pabėgo į Vakarus. Jis yra gimęs Lietuvoje ir dabar Vakaruose eina atsakingas pareigas.

Olšvangas karo metu buvo mobilizuotas ir pakeltas į karininkus. Jo motiną, žydų kili, sunaikino nacių specialūs daliniai. Karui pasibaigus, Olšvangas, dirbęs Sovietų informacijos biure Brandenburgo krašte, turėjo gerą progą gerai pažinti visas vokiečių Rytų zonos komunistų įžymybes ir pačią komunistų sistemą.

Dar plačiau visą šią istoriją pavaizdavo vokiečių iliustruoti žurnalai "Der Stern" ir "Das Bild". "Der Stern" š. m. rugsėjo 20 d. numeryje įsidėjo didžiulę nuotrauką, vaizduojančią su raud. armijos karininko uniforma L. Olšvangą ir vėliau laisvą Vakaruose prie Reino, kur jis su savo žmona lietuve Jozefina, išgelbėtais dviem rytpūsčių vaikais ir jų motina Anna Genat žengia, vėl susitikę po tiek metų, Reino krantū. Žurnalas smulkiai aprašo jo pabėgimą į Vakarus ir kaip jis išgelbėjo minimuosius vaikus. Žurnalas Olšvangą vadina "geru priešu", kuris, laimei, 1945 m. neklausė vaikus dokumentų, tik juos gelbėjo nuo tikros bado mirties. "Der Stern" iš savo pusės pažymi, kad jo pavyzdžiu turėtų pasekti ir vokiečių įstaigos, kurios minimajai šeimai paremti paskyrė už vaiką tik po 50 markių, kai tie 1951 m. buvo surasti. Daugiau, esą, bus pristatyti gimimo metrikų originalai... tokie esą nuostatai, ir čia nieko nepadarysi.

Iš Potsdamo Olšvangas, kaip rašo "Der Stern", buvo iškviestas į Maskvą. Drauge LTSR fi-

(Tąsa 8-tam psl.)

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

ir įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs
Lietuvoje kepėjas - specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

738 West 31st Street

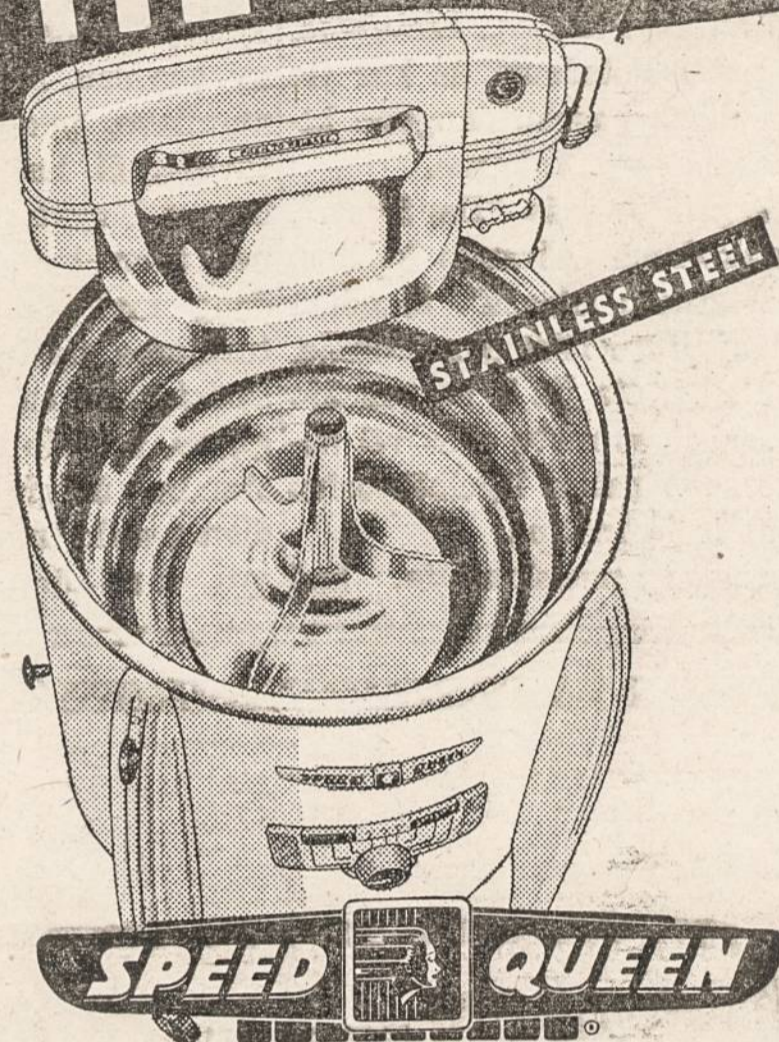
Telef.: CALUMET 5-2173

(Tik pusė bloko į rytus nuo Halsted St.)

PRIMAMI ĮVAIRŪS SPECIALŪS UŽSAKYMAI

YOU KNOW ...
AND WE KNOW ...

IT PAYS TO BUY
THE BEST



With many things, the best is often "too expensive." Here is a big exception. You can buy this big, beautiful stainless steel tub Speed Queen for actually LESS than the price of most washers. There is no finer washer on the market. Yet the price is within reach of all. Take advantage of our easy time-payment terms. See it—buy it—enjoy it. **\$169.95**
Choose the Stainless Steel tub Speed Queen!

LIBERAL TRADE-IN ALLOWANCE — TERMS TO SUIT

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.

HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS



SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerbsite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

**DISTRICT
SAVINGS**

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

nansų ministerija rūpinosi, kad jis būtų paskirtas dirbti joje kaip finansų specialistas. Sovietų finansų ministerio asmeniniu prašymu, pasiūstus raud. armijos personaliniam šefui gen. plk. Golikovui, Ošlvas buvo 1945 m. rudenį atleistas iš kariuomenės. Tačiau jam neteko dirbti finansų ministerijoje: 1946 m. pavasarį jis buvo priskirtas prie Sovietų karinės misijos Vokietijoje, kur vėliau jam buvo pavesta, kaip šefui, vadovauti Brandenburgo krašto informacijos biurui Potsdame. Maršalo Sokolovskio leidimu vėliau jam pavyko atsigabenti savo žmoną Jozefiną iš Plungės, Lietuvoje, taip pat į Potsdamą, iš kur jie vieną dieną pasuko daugelio kitų keliais — į Vakarus.

„Pergalė“, — rašo „Der Stern“, atpasakodama Ošlvaso žodžius, — „neatnešė laisvės“. Šiandien jo naujoji tėviškė yra Bonoje, prie Reino. Čia jis š. m. rugsėjo mėn. po ilgos metų eilės vėl susitiko savo paties išgelbėtuosius vaikus ir jų motiną.

Žurnalas nusiskundžia, kad

Vakarai per daug šaltai sutinka atbėgančius iš bolševikų okupuotų sričių. Jei jie būtų sutinkami geriau, tai ir rezultatai būtų žymiai didesni. Ošlvas dabar rašo satyrinį veikalą, kuriame pavaizduojami jo išgyvenimai sovietinėje aplinkoje nuo bolševikinės okupacijos pradžios.

—Elta

Detroit, Mich.

Juozo Grušo „Tėvui“ pasirodant
(Keletą valandų pabūsime Lietuvoje)

Taip, pabūsime Lietuvoje! Tikroje, nuosavoje, kur žmogus gyvena sau, dirbo sau, klydo ir atgailavo, puolė ir kėlėsi. Lietuvoje, iš kurios buvo galima laisvai išvykti ir laisvai grįžti, nes tuomet mongolai buvo už daug mylių nuo mūsų ir neturėjome tiesioginio telefoninio susisiekiimo su Kremlium... Taigi, va, tokioje Lietuvoje, vienas stambus ūkininkas, „buožė“ nūdien pasakytume, Jokūbas Budrys, turi sūnų Karolį ir tikisi

turėti gerą paveldėtoją, protinę, kietą ūkininką. Tik kad sūnui žemė nepakeliui. Jis per mokslą krypta į muziką ir darosi muziku. Tėvas nirsta, bet sūnus laikosi savo. Kartu vyksta kiti dalykai: Budrys paskolina kaimynui Kybartui sumą pinigų ir padaro dvigubus vekselius. Ramindamas Kybartą tvirtina, kad jei jis reikalautų dvigubos sumos, jo sūnus Karolis teliūdijęs prieš jį. Deja, taip įvyksta: Kybartas išvaržomas ir reikia išeiti prieš tėvą. Vėliau sūnus išvažiuoja į užsienį ir tik motinos maldavimai jį susigrąžina. Tėvas sūnų prakeikia ir..., palaukit, čia ne galas, čia tik kulminacinis taškas...

Jau, jau nebetoli lapkričio 7-toji, kada galėsime šią jaudinančią dramą matyti. Ji tinka kaip jauniems (net mažiems), taip suaugusiems ir senimui. Tai, galima sakyti, mūsų klasikinė drama. Tikras džiaugsmas mūsų apmiesčionėjusioms ir apamerikonėjusioms sieloms! Iš anksto reiškiamė užuojautą tiems, kurie „Tėvo“ nematys!

Pats laikas pasakyti, kas sa-

vaičių savaitės poilsį ir laisvalaikį aukoja, sėdėdami prie ilgų rolių. Štai jie: V. Banytė, H. Dūda, St. Garliauskas, K. Gričius, L. Heiningas, P. Heiningienė, A. Iljasevičius, J. Janeskas, I. Laurinavičienė, V. Pajaujytė, J. Pilka, D. Racevičiūtė ir V. Žebertavičius. Keletas pavardžių mum seniai pažįstamos ir jų pajėgumu vaidinti neabejojame. Tačiau nenusiminkite, gerbiamieji, ir dėl naujų vardų: sekantį kartą jie mums bus lygiai gerai žinomi ir laukiami, kaip dabar jau žinomieji. O taip didelė dalimi yra todėl, kad šiai vaidintojų grupei vadovauja ponias Z. Arlauskaitė-Mikšienė. Jai režisuojant gali vaidinti, ir gerai vaidinti, visi, kuriuos ji pradžioj pasirenka.

Beja, leiskite priminti svarbų dalyką. Kaip žinote, veikalą stato Detroito Lietuvių Organizacijų Centras, ir visą pelną skiria Amerikos Lietuvių Tarybai. Taip pat visi žinote, kokie dalykai šiais metais vyksta sąryšy su Kersteno Rezoliucijos priėmimu, kiek kelionių tarp Amerikos ir Europos mūsų diplomatams prieš akis. Arba žinote, kad lapkričio 27—28 dienomis vyksta Amerikos Lietuvių Kongresas Chicagoje ir kad Detroito atstovai turės su stambia suma nuvažiuoti tenajos, nes ALT Kongresas vyksta kas dveji metai. Taigi, kovoje už Lietuvos laisvę reikalingi pinigai ir dar kartą pinigai, lygiai kaip reikalingi mums kasdieninei duonai. Garbė D. L. O. Centrai, kad suranda būdų pinigams padaryti ne vien maldavimu aukų, bet visuomenei pateikdamas tokią vertybę, kaip Juozo Grušo „Tėvas“! O bilietų kainos visiškai žemos: suaugusiems \$1.25, o vaikams tik \$0.50! Tokiu būdu D. L. O. Centras, statydamas viršminėtą veikalą, duoda daugiau, negu gauna. Iš antrosios pusės, daugelis, kas dėl vieno ar kitų priežasčių negalėjo dalyvauti Vasario šešioliktosios minėjime ir liko nepaaukojęs tėvynės laisvinimui, šiuo metu turi gerą progą palikti savo dolerį, gaudamas dvasinio maisto atmainai.

Tad lapkričio (November) 7 d., šeštadienį, 7 val. vakaro būtinai būkite buv. Lietuvių sveitainėje! Keletą valandų pabūsime Lietuvoj...

Be abejo, po programos bus geras orkestras ir šokiai viršutinėje salėje. Geras bufetas ir geras patarnavimas apatinėje salėje.

Bilietai į vakarą platinami visų organizacijų atstovų, tačiau juos gausite prieš vaidinimą ir kasoje. Vaikams bilietai parsiduos tik prieš vaidinimą, kasoje.

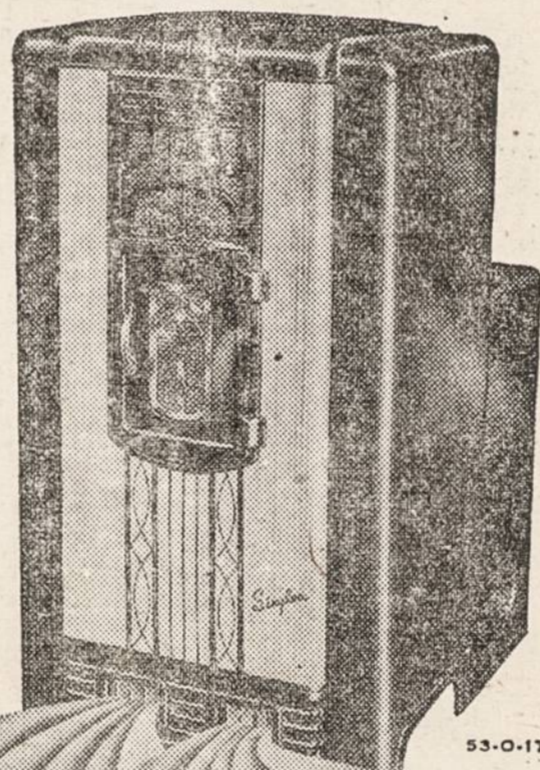
—an—

„NAUJENAS“ SKAITO VISŲ SROVŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI JIE ŽINO, KAD „NAUJENOS“ PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS GERIAUSIUS RAŠYTOJUS

SAVE up to 50% on FUEL WITH SIEGLER'S EXCLUSIVE PATENTED TWO-IN-ONE HEATMAKER!

Look at these exclusive
SIEGLER features

- Two-in-One Heatmaker
- Saves up to 50% in fuel
- Sieglermatic Draft ends soot and smoke
- Silent-Floating super quiet motor mount
- Lifetime porcelain enamel finish
- 6-way directional Tropical Floor Heat
- Cast iron construction
- Kleen-Fire burner, cleans as it heats
- Summer cooling at the turn of a switch



Siegler
PATENTED AUTOMATIC
OIL OR GAS HEATERS

Tropical Floor Heat
GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MONEY BACK GUARANTEE